

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl. a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Atacuri netrebnice.

Jurnalele ungurești din Buda-pesta și provincă se năpustesc cu o adevărată furie asupra Șematismului nostru apărut de curând. Motivul ar fi, că în Șematism „nu se observă legea despre numirile ungurești ale comunelor și orașelor“.

Pentruca cetitorii să-și tacă ideile despre felul urban de discuție al acestor jurnale, reproducem, la întâmplare un pasaj-două:

„Constatăm înainte de toate, că mitropolitul din Blaj nu vrea să știe de existența legii despre denumirile ungurești ale comunelor și orașelor. Toate numele de localități sunt romanizate în șematism și dacă se întâmplă ca vre-o comună să n'aibă nume românesc, ei fac din numele unguresc, cu ajutorul ortografiei valahe, o monstruoasă, care dacă n'ar fi revoltătoare, te-ar face să râzi.

Nagyenyed e scris *Aiud* (1722 gr.-cat. 123 gr.-or. de-o parte, de alta 1291 rom.-cat. 3885 reformați,

244 evanghelici, 130 unitari, 103 jidani). Kolozsvár figurează sub numirea de *Cluj*, Kolozsmonostor — *Cluj-Mănăstur*. Firește și Kolozsmegeye se chiamă comitatul „Clujului“. Kecskéháta — „Checichehata“, Dicsőszentmárton — „Diciosănmărtin“, Gyergyósztmiktós — Giurgeu-Sân-Miclăuș, Marosludas — „Ludoșul de Murăș“, Marosvásárhely — „Murăș-Oșorhei“, Székelyudvarhely — „Odorheiul-săcuiesc“. Și în chipul acesta am putea continua până în sfârșit.

Conform șematismului dela Blaj, în arhidieceză nu există nici o localitate cu nume unguresc. În adevăr trebuie să facem întrebarea, că oare pe seama cui sa făcut legea despre numele localităților. dacă până și numele orașelor Nagyenyed, Kolozsvár și Székelyudvarhely se romanizează și numai fiindcă limba rituală a greco-catolicilor e cea românească și în baza acestui titlu de drept limba ungurească e izgonită din întreagă administrația lor bisericească“.

Răspundem la aceste erupțiuni:

Nu e adevărat, că în Șematism nu se observă legea numirilor ungurești ale comunelor și orașelor. Numele unguresc a *fierii* comune e pus în parantez, conform modificării *celei din urmă a legii*.

Atunci pentru ce așa de mare supărare, pentru ce articole de fond?

Pentruca nu s'a pus în locul de frunte numirea ungurească, în Șematismul unei biserici, având ca limbă a administrației și a slujbei bisericești cea românească?

Poftească domnii gazetari și răsfotească șematismul conf. evanghelic din Hermannstadt (ungurește nu e pus nimic) 1911, adevă *pe acel dintr'un an cu al nostru*.

(Statistisches FahrBuch der evangelischen Landeskirche augsburger Bekenntnisses in den siebenbürgischen Landestellen Ungarns. Elter Jahrgang. *Herausgegeben vom Landeskonsistorium*. Henmannstadt 1911).

FOIȚA.

Mamei.

I.

Zădarnic răsfoiesc la file
Din un trecut cu rost de aur,
Zădarnic tremur ca o rază
Pierdută 'n frunzele de laur.

Zădarnic plâng ca doina lină
In vraja nopților senine,
Zădarnic mă frământ ca codrul,
Ca vântul toamnei pe coline.

Căci vraja-ți sfântă de pe vremuri
S'a stins... s'a dus... azi nu mai este...
S'a stins ca steaua de pe boltă,
S'a dus cu roibul din poveste...

II.

Zădarnic vreau un soare cald,
Un câmp cu vioarele,
Când fulgi ușori se sbat pe sus,
Ca gândurile mele.

Zădarnic vreau un cânt vioiu,
Un cer spuzit cu stele,
Când nori de plumb vâiesc pe sus,
Ca dorurile mele.

Zădarnic vreau un glas duios,
Sau un cuvânt de mamă,
Când tu te-ai stins și nu-ți auzi
Copilul cum te chiamă...

III.

Zădarnic port, zădarnic strâng
Atâta chin în mine,
Zădarnic mă muncesc să-mi frâng
Nădejțile la bine!

Zădarnic plâng mereu, mereu
Ca valul printre spume
Când m'ai lăsat în sbucium greu
Să-mi torc povestea 'n lume...

Chinciș.

A. S. STANESCU

Cântec.

M'au despoiat de cea din urmă
Iluzie de trist pribeag
Și frânt îmi zace astăzi visul,
Ce ieri așa-mi de drag.

M'au despoiat, căci n'am pe nimeni
Tovarăș multelor dureri,
Și nu mă mai pătrunde raza
De mult trecutei primăveri.

Strein, pustiu, și fără nume
Voi rătăci din mal în mal
Mănat de alte noi furtune,
Răpit de crudul vremii val...

Vasile Al-George.

La pag. 44 cetim: *Gross-Enyed* (Nagyenyed) komitat: *Unterlbeuser, Klausenburg* (Kolozsvár) komitat: *Kolozser* (pag. 46), *Kronstadt* (Brassó) komitat: *Kronstädter* (pag. 26) *Karl-sburg* (Gyulafehérvár) komitat: *Unterlbeuser* (pag. 45), *Neumarkt* (Marosvásárhely) komitat: *Maros-Tordaer* (pag. 79), *Mühlbach* (Szászsebes) komitat: *Hermannstädter* (pag. 46).

Am amintit numai câteva orașe mai cunoscute, ca să nu înșiruim întreg șematismul.

Cât pentru districtele bisericesti ele sunt numite *exclusiv nemțește* cu omiterea numirii ungurești chiar și în parantez: *Mediasch, Hermannstadt, Kronstadt, Mühlbach, Schässburg, Schenk, Reps* etc.

Pentru-ce șematismul *nostru* stârnește o revoltă așa de neînțeleasă, câtă vreme cel al Sașilor, redactat absolut la fel cu al nostru *sub acest raport*, a fost înregistrat cu o tăcere aprobătoare?

În continuarea articolului „Bud. Hirlap” nu poate să nu pomenească de chestia congruei, ca și cum aceea ar fi o nespūsă milă, pe care guvernul unguresc o face preoțimei valahe! Să se mai astâmpere înfoacății dela ziarul vesnic guvernamental și nu facă cu atâta ifos pe marinimoșii. Doar știu ei bine, că congrua nu o dă numai statul din

banii lui, ci la aceea contribuie și fondurile catolice, la cari noi avem drepturi și dau o anumită cuotă și Episcopii din venitele lor. Dar în urmă congrua se dă preoților tuturor confesiunilor, de ce se face imputare numai valahilor.

Iar cât pentru nevrednicele acuse, ce se aduc Escel. Sale Inalt P. Sfințitului nostru Mitropolit, că ar da clericilor educație antipatriotică, contrară întregității statului, — o respingem cu adâncă indignație, ca pe un eflux al unui creier bolnav, care se frământă după fel de fel de născociri, cari de cari mai infame, numai spre a se însinua în grația stăpânului său.

La mișcarea bienaliștilor.

Reflectând în „Unirea” anul 122—1911 la apelul preotului din Silvașul m. în cauza congruei bienaliștilor, ziceam din cuvânt în cuvânt: „Socotind greutatea vieții, scumpetea împreună cu creșterea pruncilor, nimic mai firesc decât postulatul acesta. Doriunța confratelui E. M. are toate simpatiile noastre; salut cu bucurie strigătul părintelui E. M. și declar că în principiu stau pe partea fraților bienaliști, iar mai jos în alineatul din urmă; „... și eu doresc din toată inima să dea Dumnezeu plinirea doriunții” (de a fi egali în privința salariului).

Nu pot să-mi explic nici acum prin ce apucături analitice ajunge „Un bienalist” în nr. 3—1912 și păr Emil Marcus în nr. 7-8—1912 a numitului organ să scoată din

cuvintele citate literal, că eu aș nega îndreptățirea tănguiri bienaliștilor, că arunc sămânța neînțelegerii (nr. 3—1912), că vreau să susțin diferențierea congruei, să-i consider pe bienaliști de semi-preoți etc. A discută cu oameni cari nu vreau să te înțeleagă e o greutate pe care numai acela o poate aprea, care s'ar afla în poziția mea; pentru importanța cauzei însă totuși continuu, în convingerea firmă, că nu toți cetitorii „Unirei” au obiceiul a interpreta fals textul cetit.

Eu am combătut și voi combat, în butul supărării fraților bienaliști, acțiunea începută pentru revendicarea drepturilor „în stilul contemplat de inițiator” (l. c. p. 2. col. I. al. 2. și ultim) iar nu pentru scopul propagandei: egalizarea congruei, despre care am zis, resp. scris: „din parte-mi cred, că abia se va afla vre-un preot, sistematic, care să respingă în principiu — căci nu are nici un motiv — tănguirea bienaliștilor” (art. cit. al. 1). Aci o mică abatere: „un bienalist” în nr. 3—1912 referențe inciza: „— căci nu are nici un motiv —” la cuvintele ce urmează după ea: „tănguirea bienaliștilor”, din ce apoi se naște monstrul ce m'îi atribuie mie, că adevărat eu le-aș „spune în față că tănguirea lor nu are nici un motiv” (v. art. bienalistului alin. 2. șirele ultime). A-ți păstra calmul într'o discuție cu oameni cari ți analizază scrisul în chipul acesta, să credeți, iub. cetitori, că e o faptă de autoînfrânare eroică-creștinească. — Dar să revin la *stilul* — nu scopul — acțiunii! La acela ziceam, că nu putem adera „pentru că însumă o transgresiune a disciplinei noastre bisericesti...” (art. meu al. 2.) iar în al ultim: „...rogu-vă nu ne cereți declarații de aderență cari lovesc în Preaven. Superioritate și știrbesc constituția (observare: de sub tipar a eșit din greșală: conștiința” —

Cătră Negoii.

(Continuare).

La stână.

Celce a avut fericirea să doarmă vreodată în stână, nici de nume nu-i place să-i mai audă. Cu toate că noi nu aveam ce face. Soarele era aproape de apus, iar firmamentul roșu de razele, ce se împrăstiau de cătră apus. Nici gândi nu ne mai puteam să mergem mai departe. Să ne întoarcem îndărăpt la easoi și mâne să mai urcăm odată muntele, pe care de abia am venit sus, ar fi fost o curată pierdere de vreme și oboseală zădarnică. Așa nu era altă scăpare decât — stâna.

Deși era de noi abia de o sută de pași, nu o puteam desluși bine dintre pietrele grozave, ce zăceau rostogolite în juru-i. Iar țarcul făcut din piatră așezată peste o laltă, nu se vedea de loc din coloarea roșietică a pietroaielor, grămădite pe așezătura aceea.

Nu pentru primadată am durmit în stână la vârf de munte. Mi-aduc aminte, că odată trei zile am stat într'una pe Clăbucet în munții Avrigului. Aceea încă era minunată! Acoperită cu coajă de brad — bradul l'a făcut Dumnezeu cu cepuri — cu sute de găurele în coperiș, prin cari pătrundea și lumina și ploaia în dragă voie. Și de ploaie am avut atunci parte trei zile și trei nopți.

Pe deasupra ploaia prin coperiș, iar pe dedesupt curgea râu toată apa de pe coastă. Pe brazi culcați pe pământ a trebuit să stăm sus, ca să nu ne ia apa de pe picioare. Și dimpreună cu noi toate jivinile din colibă s'au ridicat pe crengi — șoareci, broaște, cărtițe. Era o mestecată societate.

În schimb însă stâna aceea era în marginea pădurei de brad. Și nu se mișca vântul, ca să nu se aplece asupra ei crengile pădurii și să o desmerde. Și lemn era aci destul, — focul nu se stângea nici în colibă nici afară. De acasă din grădină pândeam, ca să vină seara, să se aprindă focul aici, căci tremura ca o stea căzută din ceru în întunec.

Am mai avut norocire și de o altă stână în valea Puhei, așezată iarăși aproape de pădurea de brad. Parcă era altă lume aceea! Nu era o seară senină, ca să nu se aprindă pe uriașele coaste ale munților focurile păcurarilor și să clipească până departe, ca tot atâtea ochiuri fermecați. Pe atunci era lemn de brad mult, tare mult. Și prin vârfurile acestea încă n'a intrat săcurea și nici nu era nădejde să între vreodată. Ce iute s'au schimbat toate! Azi lemnul de brad stă să fie mai scump aici la 2000 metri înălțime, decât jos în magazine. Iar stănilile? Ele sunt departe de pădure pe golul din sus și șneapănul parazit este lemnul ce se arde acolo, căci lemnul de brad e departe.

S'au schimbat multe, numai stâna nu s'a schimbat. Ea este și azi tot aceea, care a fost înainte de aceasta cu sute de ani, primitivă, mică, murdară, soiasă și plină de fum. Tot așa se suie și astăzi cărtițele pe piciorul celui ce vrea să doarmă acolo, ca mai demult. Fumul și azi tot după ochii călătorului se învârte și încă n'au pierit nici cărceii, nici alte jivini din cele cojoace, pentru cari nume în casă nu te lasă să intri, până ce nu-ți schimbi vesmintele. Ei dacă s'ar schimba și aceste numai un pic, ce locuri cercetate ar mai fi stănilile!

Pe când s'a început a se insera ne-am apropiat și noi de acest ultim adăpost al nostru pe ziua de azi. Câinii ne-au primit cu dujmănoase lătrate, dar un cioban răzimat pe o seculară bătă, îi ținea cu vorba potolită departe de noi.

Ne-a poftit înlăuntru. Plecați tare de spinare, — ușa era numai cât o jumătate de om — am intrat și ne-am așezat, care pe unde am încăput, dar mai ales pe pietri. De cojoace ne feriam, ca de Ucigăl-Crucea, căci nime n'avea voie să mai poarte cu sine pe coastele de mâine jivine blăstămate sugătoare de sânge. Sângur notariul s'a trântit deuna în grămada cea mare de cojoace, și a avut noroc. Murdărie era dar altceva nu.

Înlăuntru un spațiu închis jur împrejur cu scânduri. Aceștia erau păreții. Dar ce păreți! Neavând nici o fereastră, distanțele

aut.) bisericească". Fratele „un bienalist“ peste asta trece mai ușor ca bunăoară peste puntea unui părauș de munte și în loc de a răsfoi deciziunile Conciliului prov. III. cari marchează marginile constituției noastre bisericești în cauza ce ne privește, mă învânește cu prefăcătorie, cu fățarnicie zicând: „Simulează confratele supărare...“; apoi frate „un bienalist“ procedura aceasta nu însemnă a-ți apăra cauza, ci a calumnia pe acela care, ori crezi ori ba, „cu bunăvoință frățască“ vă face atenți să nu treceți termurii disciplinei ecleziastice. Ține principiul „fides penes auctorem“ și nu acuza pe nimenea că vorbește în contra convingerii sale, că „simulează“ — vorba Frăției Tale — până nu ai probă sigură despre asta, căci altcum nime nu-ți va lua în samă cuvintele spuse altcum în interesul unei cauze juste. — Păr. E. M. cearcă să depărteze dela acțiunea sa vinovăția transgresiunii ce i-am atribuit — dar nu izbutește. Ca să se vadă că în apelul său nu numai eu aflu — după „bienalistul“ „simulez“ că aflu — atare transgresiune, îi rog pe frații bienaliști să citească „Cultura Creștină“ nr. 2—1912 pag. 50, unde cel mai competent for se exprimă așa: „Nu putem... avea simpatii și nu putem acorda aprobările noastre metodului (eu i-am zis „stil“ — aut.) urmat de frații bienaliști“ iar la pag. 51: „Noi preoții ne-avem forurile noastre, pe cari în nici o chestiune nu le putem ocoli, fără a vătăma grav disciplina, una dintre columnele bisericii“. Că în inima lor vrut-au frații bien. ori ba să comită abateri dela disciplină, nu știu; păr. E. M. zice, că nu au vrut, ei dar „de internis non indicat — lector, ci după ceea ce are înaintea ochilor, negru pe alb și cumcă ochii nu m'au înșelat, dovadă cuvintele „Culturai Creștine“, despre care nu va zice nici chiar fratele „un bienalist“ că simulează.

Fiindcă fratele E. M. în manifestul său zicea, că numai munca are drept la răsplătă și eualificația, eu reflectasem: „Teza manifestului — citez din art. meu al. 3. — că trebuie răsplătita munca și nici decum eualificațiunea... ar trebui întâi dovedită și apoi adusă ca motiv. Dar nu o va putea dovedi, pentru că e știut tocmai contrarul“. Spre ilustrare m'am provocat la munca, la eualificația și la recompenza profesorilor și a învățătorilor. Cuvintele citate păr. E. M. le ia în senzul, că exclusiv eualificația trebuie răsplătita, munca nici decum — tot așa „bienalistul“; înțelesul cuvintelor mele este că și eualificația trebuie remunerată, nici decum exclusiv munca, pe cum susținea E. M.; exemplul cu profesorii și învățătorii confirmă senzul acesta.

La pretinsa egalitate intrinsecă a bienaliștilor cu „sistematicii“ zic numai atât: reamintească-și frații bien. din exercițiile de limbă din clasa I. a liceului ceva analog, despre ființa care a vrut să egaleze o altă ființă.

Pe terenul școlastic preoții bien. lucră mai mult ca noi, zice păr. E. M. fără a dovedi barem cu un euvânt, așa afirmă și „un bienalist“ care și aduce probă — din fantazie. „Mă rog — zice Sf. Sa. — ... să nu ne oprim deci la bienalistul acesta și la teologul acela, ci să luăm, peste tot (citatele vreau să fie ironie la adresa mea — aut.) un tract protopopesc dintre cele mai vaste și unde preponderază numărul preoților sistematici. Anume sunt 24 comune conduse de teologi, în cari funcționează 12 școli conf. și 15 comune conduse de bienaliști în cari funcționează 11 școli confesionale...“ (nr. 3. pag. 2. col. III. jos). Am răsfoit din scoarță-n scoarță Șematismul arhid. 1911, dar tract protopopesc cu 39 „comune“ — fie zis în treacăt, noi avem parohii și filii — și 23 școli confesionale nu am aflat. Tractul astfel

circumscriș cred — nu afirm — că numai al Clujului poate fi, care aievea e „unul din cele mai vaste“ are 23 școli confes. (v. Șematism. pag. 85) și 37 comune (nu 39), a căror conducători, după eualificație, se împart așa: în 12 parohii conduse de bienaliști sunt 7 școli confes. (nu 11 cum se lauda „un bienalist“!), în 21 parohii păstorite de teologi sunt 15 școli conf. din cari 4 cu câte 2 învățători; 2 parohii la vacante; despre conducătorii altor 2, din datele disponibile, nu pot erua sigur ce eualificație au, dar din cuvintele „unui bienalist“ că tractul respectiv 12 comune au păstor bienalist, cari le-am și aflat cu 7 școli (v. mai sus), rezultă că și preoții celor 2 parohii sunt sistematici. Parohiile aceste ambele au școală confes.; prin urmare de cumva fratele „un bienalist“ sub „unul din cele mai vaste protopopiate“ a înțeles tractul Clujului, cifrele d-sale trebuiesc cetite așa: 23 comune conduse de preoți sistematici au 17 școli conf., din cari 4 cu câte 2 docenți, 12 comune de bienaliști cu 7 școli, 2 parohii vacante nu au școală. Numerii aceștia prezentă activitatea preoților din „unul din cele mai vaste tracte“ cu totul în altă lumină, ca cifrele cutărui „un bienalist“ pe care în interesul său și al adevărului obiectiv îl rog cu totadinsul să revină la cele comunicate de D-sa și să lămurească cauza, pentru-că statistica nu-i permis să lucreze cu cifre fictive. Când voești să impuți meritul ori demeritul ființării unei școli în cutare parohie, e bine să nu te uiti numai la preotul actual, care și-a ocupat parohia poate de 8—9 luni, ori și mai de curând, ci e bine să-ți aduci aminte și de antecesor. Aludez la o par. din tractul Cluj condusă până acum de curând de un bienalist distins, care a și fost promovât, iar în prezent are preot teolog — școala-i lipsește, desigur nu din vina teologului.

respectabile dintre scânduri ne vedeau cu lumină și — aer. Căci a suflat prin acești păreți toată noaptea un drăguț de vânt, însă dinții în gură nu ne-au stat de fel în loc până dimineată. Ba notariul, care s'a pus să doarmă tocmai lângă părete, a trebuit se fugă speriat de acolo, căci după Dnia-sa doi dulăi își băgaseră boturile și de nu se smănca, lăsându-le pradă două zdrene petece din pantaloni, îl scoteau prin părete afară.

Spațiul e împărțit în trei încăperi: una e plină de burduși de brânză și e în-cuiată, alta unde sunt cașii și unde se pregătește brânza și a treia e, unde se fierbe zărul, unde mănâncă ciobanii — odaia de zi.

Aici am fost găzduți și noi. În mijloc într-o groapă de cenuse fumega mereu focul. De-asupra lui atârna căldarea cu zăr, iar peste pod o prajină afumată, de care se văd acățate la fum pecii de carne roșie-păstramă. Jur împrejur pietri mari, cari țin locul scaunelor, sojoace, straie, căldări, cratițe și celelalte, toate unșă, murdare și scârboase.

O parte am eșit afară să mai resuflăm, căci în stână era un fum îngrozitor, deși chiar nimic nu era pe foc! Am luat-o cu toporul pe un râu la vale după șneapăn, ca să aprindem un foc, cum se cuvine. A fost însă un lucru zadarnic, căci șneapănul nu arde.

Intr'aceea se coborea noaptea repede peste noi și încurând numai contururile uriașe

ale ridicăturilor din jurul nostru se mai vedeau în lumina orizontului. Norii, cari treceau pe de-asupra noastră la o înălțime de să-i prinzi cu mâna, erau bătuti de un vânt rece șuerător și alergau unul după altul, aducând tot mai înfricoșate umbre cu ei. Se sguđuia văzduhul de suflarea vântului și era frig, tare frig căci căputul de earnă a fost subțirel aici.

Peste noi s'a lăsat acum neaptea cu toată întunecimea și îndată dispăru tot din jurul nostru: râu, izvoare, pietri și depărtări și în locul lor puternice umbre se așterneau pretutindenea lăsându-ne în covata aceasta de abia o fâșie luminată pe cer, pe care alergau norii în grabă sălbatică. Oile porniră ele de ele cătră coastele de drept noi, pe cari se imprăștiară mici, mărunte și albe.

Ne-am adunat în stână cu toții, lăsând stăpâni peste cele de afară pe cei șase câni, cari se vedeau a fi capabili să ia lupta cu ursu — deși nu se prea mișcau din jurul stânei. În lăuntru erau poveștile în floare și vorba se purta tot despre urs, care — se spunea că de o bună-săptămână, n'a fost noapte, să nu-i cerceteze. În mijloc hătea flacăra în sus și la lumina ei eram cu toții un curios amestec de oameni.

După-ce gustarăm dintr'un leppardar talmoș-balmoș, pe care ni-l pregăti baciul cu toate puțerile științei sale culinare, după-ce mai scurserăm unele sticle, aduse dela casa de adăpost, ne așezarăm rupți de oboseală,

care pe unde puteam, tăvălindu-ne pe jos, pe pământul tare — nici-când n'ași fi crezut, că e așa de tare pământul — cu gândul să dormim. Vorba se mai purta înainte, căci ciobanii de abia acum își aprinseseră țigările și umblau să ne fac seara plăcută. Noi însă eram tot cu gândul la somn, căci abia acum simțiam ce oboșiți suntem. Cugetam la început, că somnul va fi mai tare decât pământul pe care zăceam. Ne-am înșelat. Mai tare ca pământul sub noi numai piatra putea fi, căci de abia ne-am așternut jos și ne scărțâiau șolduri, coaste în închieturile lor, deși mai aveam și un țol sub noi. Ce-o fi Doamne până mâne?

Vântul șuera afară și scânduri slăbo-noage se sbăteau în păreții dela stână, iar afară era un întunerec înfricoșat și numai câinii se mai porneau din când în când lătrând cât puteau după câte ceva în noapte. Ciobanii încă au eșit cu toții imprăștiindu-să, care pe unde putea pe coasta din față. Baciul s'a strecurat pe neobservate în spațiul din vecini, și astfel am rămas noi stăpâni în odaia de zi.

Focul din mijloc fumega cu o perseveranță admirabilă și ori-cum ne întorceam, ori-cum ne rugăm la Atotputernicul, veneau blăstămatele lui suluri de sta să ne înădușe. Tusă, strănutări, scăpărări de ochi și scrâșniri de dinți stăpâneau mica noastră ceată, iar de-asupra noastră în pod — sau mai bine în spinarea colibii — se sbătea păstrama în întunerec și fum.

Pentru a mă combate pe mine ambii polemisti recurg des la excepțiuni, căci — zic Fr-le lor — între sistematici sunt preoți foarte slăbănogi, iar între bienaliști sunt unii preoți de model; dubitat-am vre-odată despre asta? nici când, dar zic, că excepțiunile nu dovedesc nimic; asta-i o axiomă străveche, dar, ca să o înțeleagă și frații bienaliști mai bine, urmeze aci un fel de ilustratio „ad hominem”: bienaliștii nu au drept când se căesc, că parohiile lor is slabe, fără venite locale, pentru că unii dintre ei au „comune” foarte vaste, cu canonică mare, bună, din cari realizează venite mult mai frumoase, ca foarte mulți sistematici. Mulți teologi și-ar schimba bucuroși parohiile cu bienaliști, deci cu ce drept se căesc aceștia? Nu-i ridiculă argumentația aceasta? Ca să vedeți, că nu fantalez, iată vă declar, că scriitorul acestor șire după o muncă pastorală foarte încordată de 6—7 ani aspiră să fie promovat la o parohie condusă în prezent de un bienalist. Aștept crezământ și dela pâr. „un bienalist”, nu să mă acuse că „simulez”.

Atât fr. E. M. cât și „un bien.” zice, că art. „La mișcarea bienaliștilor” din „U.” nr. 122—1911 e inspirat de ură. Dacă îndreptarea greșelii de aproapele izvorește din sentimentul urei — polemisti mei au drept, etica creștină însă învață, că corecțiunea fraternă — la ce se reduce tot articolul amintit — e un act uman al iubirii creștinești. Scriitorul aceluia articol are iubire față de oameni, dar nu poate elimina din brațele iubirii sale nici adevărul obiectiv (art. sus-numit s'a scris și pentru fixarea adevărului) amăsurat învățaturii Celui ce nu a zis numai „iubește pe de aproapele tău...” ci și: „Eu sunt... adevărul...”

Când spuneam în nr. 122—1911 fraților bienaliști, că acțiunea lor știrbește con-

stituția bisericească, le-am pus întrebarea în treacăt și între paranteze: „... (cunoașteți deciziunile Conc. prov. III.?)” La întrebarea aceasta și la avertizarea, că propaganda bienalistă lovește în constituție pâr. E. M. ori alt bienalist ar fi trebuit să pus mână pe Conc. prov. III. și să fi arătat din deciziunile lui, cu provocare la cap, titlu, §§-i, etc., că acțiunea lor nu calcă nici una din ele. Acesta ar fi fost un răspuns demn dela unul, care se indignează la culme pentru cutezanța întrebării aceleia. Confratele E. M. însă reflectează așa: (merită să-l dau în întregime) „Frăția ta ne clasifică pe noi de cei mai obscuri, nepriștitori și absolut necalificați, ca pe niște de aia (!) de pe vremea Răvașului, a cremenii și a iăschii, niște malum necessarium! și gregari duri și simpli”. În articolul meu așa ceva nu am zis nici explicit, nici implicit; și în special întrebarea „cunoașteți Conc. prov. III?” nu învoalvă acuza, ce mi-o atribuie autorul șirelor citate. Deciziunile Conciliului prov. III. adevăd s'au publicat numai în anul 1906, când majoritatea fraților bienaliști erau în cura animarum, va să zică trecuți peste cursurile calificative, deci din motivul, că cineva nu ar cunoaște nescari legi, cari nu i-s'au propus, când s'a calificat de fiitor preot, nu poate fi „clasificat și judecat” de obscur și „absolut necalificat”. Șapoi eu nici nu am afirmat, că frații bienaliști nu ar cunoaște acele deciziuni, ci i-am întrebat, că cunosc ei deciziunile ad rem? socotind cu toată dreptatea, că dacă le-ar fi cunoscut ar umbla să-și valideze postulatul între cadrele competitivității și a ierarhiei bisericești. Atâta nesubordinațiune nu am putut presupune, ca frații bien. cu știrea și cu voia să comită așa greșeli grave.

Cătră sfârșitul reflexiunilor sale pâr. E. M. zice, că li-e prea greu părinților bie-

naliști să mai învețe acum, ca să se califice sistematic. Foarte adevărat, dar uite, că unii totuș au făcut ulterior examene de teologie sistematică, exemplul lor ar putea fi urmat și de alții. Completarea studiilor acum de bunăsamă e foarte grea; e mai greu a învăța, decât „a te tămăia pe tine și a încredința pe alții” (cuvintele fr-ului E. Marcu), dar întreb pe pâr. E. M. oare preoților sistematici nu le-a fost greu să învețe și în școala medie și în școala preotească de 2 și de 3 ori atâta cât frații bienaliști? Oare noauă și în deosebi părinților noștri, nu ne-a fost greu să tot batem drumul școlii împreunat cu greutate materiale, când unii dintre conșcolarii noștri de odinioară își câștigau ei însiși pita ca preoți bienaliști? Pentru atâtea greutate pe dreptul putem aștepta dela frații bienaliști mai multă considerație, barem atâta, cât să ne cetească mai cu atențiune scrisul ce-i privește pe ei, să nu ne întorcheze cuvintele, să nu falsifice sensul lor și să nu prezinte publicului cetitor sfaturile sistematicilor ca purcese din lipsă de iubire.

Văzând, că răspunsul meu deja a luat dimensiuni chilometrice, mă opresc, deși nu am spus tot, ce aș fi avut de zis. Il conjur însă și pe pâr. E. M. și pe fratele „un bienalist” ca pe viitor să cetească cu mai bună luare aminte ce le pică în mână, să cerce a pătrunde în spiritul scrisului. Eu sunt convins, că cine a cetit cu grijă articolul meu din nr. 122—1911, nu au aflat în el ofenzele acele, ccri le-au găsit „un bienalist” și p. E. M. Cetiti fraților și recetiți cu băgare de samă, ca să nu mai fiți nevoiți a război cu morile de vânt a lui Don Chișote. — Acelaș.

Un preot sistematic.

Motivele disolvării saborului croat. „Keleti Ertesítő” scrie următoarele: Cu prilejul numirii lui Cuvaj ca ban al Croației, toate partidele din opoziție au proclamat cea mai înverșunată luptă în contra guvernului banului și în contra Ungariei. În ședința comitetului executiv al partidului starcevician au stabilit procedura, pe care trebuia s'o urmeze partidele din opoziție cu prilejul deschiderii saborului. Hotărîrea a fost ținută în secret, dar cu toate acestea s'a aflat despre planul partidului starcevician. După acest plan președintele adhoc Barcici din scaunul prezidial avea să propună defacerea Croației de cătră Ungaria. Aceasta se cuprinde de altfel și în programul partidului starcevician, dar primirea propunerii nu ar fi întâmpinat nici o greutate din cauza minorității partidului starcevician, deoarece partidul autonom aparținător coaliției sârbocroate incontestabil ar fi primit și el această propunere.

Nu-i nimic adevărat. Banul voiește să-și motiveze prin ceva procedura lui ilegală.

Serbia favorizată în dauna României. Ziarul „N. W. Tageblatt” anunță, că tratativele dintre guvernul austriac și cel unguresc în chestia importului carnei au ajuns la o soluție definitivă, după care Ungaria va permite ca Serbia să exporteze în Austria o cantitate mai mare decât cea prevăzută în convenția respectivă iar în schimb România va trimite mai puțin decât are dreptul.

Motivul acestei hotărîri este, că România nu dispune de atâta carne câtă este în drept să dea. Este vorba deci de vechea părere de pe timpul ministrului creștin so-

Cu toate acestea învățătorul pune mereu pe foc fără să mai aleagă, de e verde cetina, ori udă, ori mucedă și ca să nu să stângă jarul, se puse cu popa din Glâmboc și suflau să ne scoată din munte. Pe un moment ne stătu și resuflarea în fumul îngrozitor, apoi grămadă am tăbărit la ușa stănei, ca să mai luăm nițel aer, care afară era har Domnului destul.

Afară ne-am pus apoi să ținem sfat, că ce-i de făcut?

Era frig ca la Bobotează și o întuneceală, încât un pas nu cutezam a face de teamă, să nu ne rupem capul în vre-o prăpastie. Dar nici n'am apucat bine să ne deschidem gura la sfat și ca trăsnetul sări unul din cei șase dulăi oblu în mijlocul nostru. Ce imbulzală proastă s'a mai iscat pe urma aceasta în ușa dela stână! D'apoi încă în lăuntru? Grămadă am căzut cu toții în cenușa din mijloc și scântei scăpărau pe urma noastră din jarul fumegător. Numai unul nu putea intra, deși era singur în ușa și se sbătea din toate puterile — învățătorul. El rămase mai pe urmă. Cănele îl prinse de caput și nu-l lăsa să intre. De abia l'am tras cu toții în lăuntru fără caputul jumătate se înțălege, care rămase în posesiunea javrei blăstămate de afară. Dimineața Pa pus apoi iară la loc cu apă albă.

Vorba era însă de foc. Să-l stângem ori nu? De-l stângem murim de frig, de nu-l stângem ne înecă fumul. S'a primit calea

de mijloc să-l stângem jumătate și să fumege jumătate, ca astel să rămănem și noi batăr jumătate.

Un sfat însă vă pot da iubiți cetitori. Să nu dormiți nici odată la stână. Dormiți în foc, dormiți în mare, în spelunci, în adâncimi — dar în stână nu. Gândeam, că nu mai vine dimineața. Un ochiu n'am închis toată noaptea de frig și de fum și de locul tare și când Dumnezeu trimise peste munți cea dintâi rază de lumină, am oftat mai ușurați, deși tremuram de frig și de obosală și ne pregătam să mergem colea peste piscuri, pe unde numai pasărea în șor cutează să meargă. Să mergem până de seară neconținut, să ajungem vârful Negoilului.

(Va urmă.)

Dr. Octavian Prie.

Epigrame.

De iuris evolutione.

Patinian iuristul elasic
A pus baza la procese,
Iustinianus împăratul
În Pandentes le culese.
Legiștii noștri i-le completară:
Cu tractatul despre... spese.

Dr. Bârlea.

cial Weiskirchner. Această părere se contrazice însă cu aceea a consiliului comunal din Viena, care prin delegația trimisă de curând în România s'a convins, că avem destulă carne și a stabilit, că România nu poate exporta prin T-Severin numai din cauza piedecilor puse de guvernul unguresc prin funcționarii săi.

E lucru clar deci, că înțelegerea dintre cele două guverne ale monarhiei tiende să favorizeze Serbia în dauna României, fără nici un motiv.

Nr. 1—1912.

soc. mes.

CONVOCATOR.

Domnii membrii ai „Societății meseriașilor din Blaj” în virtutea § 16. din statute sunt invitați cu tot onorul la a

IX-a adunare generală ordinară,

care se va ținea **Duminecă în 11 Februarie n. 1912 la 3 ore d. a.** în localul Casinei române din loc, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Raport general despre activitatea societății în decursul anului 1911.
3. Raportul casarului și proiectul de buget pe 1912.
4. Alegerea alor două comisiuni: a) pentru cenzurarea raportului general; b) pentru cenzurarea rațiunilor și a proiectului de buget pe anul 1912 și înscrierea de membrii noi.
5. Alegerea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
6. A vota mulțumită tuturor acelorora, cari au dăruit bani, cărți și cari au contribuit în orice chip la înaintarea Societății noastre.
7. Eventuale propuneri.

Blaj, din ședința comitetului ținută la 11 Ianuarie n. 1912.

Gavril Precup,
prezident.

Augustin Gruția,
secretar.

Noutăți.

Pentru fondurile arhidiecezane. Ilust. Sa Preasf. Episcop Vasile al Lugojului a dăruit 20 cor. fond. pentru Masa studenților din Blaj întru amintirea regretatului medic dr. Ales. Pop.

Academia română și școlile. Din București se scrie: Academia Română își urmează cu stăruință opera de cultură a neamului.

Acum în urmă, Academia a construit pe moșia sa Roșiori (Suceava) o școală cu locuință pentru diriginte și mobilierul trebuincios.

Această școală, împreună cu terenul împrejmuit (2660) m. p. și cu grădina școlară (6630) m. p. Academia Română le-a donat, prin tribunal, ministerului instrucțiunii.

„Foia Poporului Român” — organ zilnic. Cu începere dela 1 Februarie st. v. „Foia Poporului Român” din Budapesta (prop. editor D. Birăuțiu) va apărea de 5 ori pe săptămână.

O prețioasă comunicare a dlui A. D. Xenopol. Cetim în ziarele din România: Dl A. D. Xenopol, unul din cei mai de seamă istorici ai noștri și ale cărui lucrări sunt citite cu o vie admirație în străinătate, cu ocaziunea șederii sale în Paris a făcut la Institutul Franței, o interesantă comunicare relativ la Postulatul psihologic în sociologie și istorie.

Această prețioasă contribuție adusă filosofiei de către un istoric de valoarea dlui A. D. Xenopol, a atras acestuia elogiile In- tregei prese franceze.

Cu această ocazie savantul nostru istoric a fost călduros felicitat de cei mai de seamă istorici și oameni de știință ai Franței, iar ziarele cele mai autorizate au consacrat lungi și elogioase articole documentate și luminoasele sale comunicări.

Dl A. D. Xenopol comunicând aceasta M. S. Regelui a primit din partea Suveranului următorul răspuns:

Palatul Regal.

Dlui A. D. Xenopol, Iași.

Majestatea Sa a binevoit a-mi da ordin să vă mulțumesc călduros pentru faptul că iați împărtășit comunicarea d-voastră și răspunsul și aprecierea marelui filosof E. Boutroux. Majestatea Sa mă mai însărcinează a vă transmite înalte felicitări pentru neobosită d-voastră activitate științifică.

Balul femeilor române ținut Dumineca trecută a succedat foarte bine. Lume multă din loc și provincă, bună dispoziție până în zori. Au luat parte la acest bal și 17 clerici din seminarul teologic. Reuniunea și merita tot spriginul nostru, cunoscute fiind jertfele ce face pentru școala de fete din loc și îmbrăcarea de sărbători a copiilor săraci. Peste taxa de intrare au solvit Ioan Maior 10 cor., Ioan Domșa, Aron Domșa, Iustin Hosszu, Ioniță Brad, dr. A. Dobrescu, D. Trifan, Aurel Trifan, și dna Cucui câte 2 cor., Nagy Károly și George Simu câte 4 cor., A. Șiler, dr. A. Chețian, Ioan Pop, Ciungurdul-sup., Gavril Precup, Eugen Nicola, Valer Pop, Ștefan Nyerges, dna Deac Calvasăr, Iniu Busoiu, Silviu Handrea, I. Schneider, F. C. Domșa și Trajan Novac, câte 1 cor., Aron Deac, dr. D. Szabó, dr. A. Morariu și T. German câte 6 cor., Ioan Magde și dr. Eugen Solomon câte 3 cor. și A. Morariu, notar 16 cor.

Moartea unui politician austriac. Din Viena se anunță că Marți la ameză a murit în etate de 57 de ani dr. Alfred Ebenboch, fost ministru și unul dintre cei mai intimi prieteni ai repausatului dr. Carol Lueger.

Gemelele „Benghaziana” și Ainzara. Din Roma se anunță: Un tripolisier cu numele Pallondi a plecat la Tripolis împreună cu soția lui. Aici ea a dat naștere la două fete gemene. Tatăl lor din patriotism pe una a botezat-o Benghaziana, iar pe cealaltă Ainzara, ca amintire de luptele date în aceste localități.

Posta Redacțiunii.

Stagon. Să nu te superi când spunem, că versurile d-tale sunt slăbuțe, să nu zicem chiar slabe. Idei ai, dar nu ți-le știi îmbrăca. Nu ești în clar cu recerintele unei poezii! Mai cetește încă multă poezie și scrie mai puțin. Poezia scrisă n'o arată îndată luminei, căci se poate întâmpla să ți-o — omoare — înțelegi d-ta ce-ai scris aici?

Și 'n bezna odăi 'mi, în noapte,
Imi tremura jalea 'n pleoape 'nșețând...
Când trudnic mă chiamă 'n dulci șoapte,
Un glas scump, departe, la sinul celui blând,
Iar eu 'mi se zbate în luptă cu golul!...

Nu credem. La revedere!

Partea Literară.

Floricele din raiu.

Hattler S. J. — Tóth S. J.

(Continuare).

Dar nici n'a scos din gură aceste cuvinte și a căzut în genunchi la picioarele tatălui său, apoi adânc căindu-se pentru greșala ce o făcuse, a cerut iertare între lacrimile ce-i curgeau părâu. Toți cei ce stau în jur și erau martori oculari ai acestei scene s'au rugat plângând de tată se cruce pe bunul și sincerul copilăș. Tatăl însă pe lângă toate acestea, a rămas neînduplecat, bine știind ce urmări rele au de obicei astfel de greșeli dacă nu se pedepsesc, și de aceea în văzul căsenilor a biciuit bine copilul, mai adăugând, că pedeapsa sa de data aceasta numai de aceea e atât de ușoară, pentru că acum a greșit primadată și și-a mărturisit greșeala; dar dacă va mai îndrăzni și altă dată a face una ca aceasta, atunci apoi nu-și va mai purta așa ușor pedeapsa.

Infricarea aceasta într'atâta a corăspuns scopului, încât de-aci încolo lui Francisc nici prin minte nu i-a mai trecut să atingă ceva fără îngăduință, nici chiar poame, în propria lor grădină, nu cuteza să ridice ori să ia.

Cele dintâi semne ale sfînteniei sale.

— Ca să conducă băiatul la o vieță așezată și fericită, mamă-sa a purces în chipul următor: îi cetea adesea câte ceva din viețile sfinților și totdeauna îi atrăgea luarea aminte că ce poate și trebuie să urmeze; prin aceasta i-s'a născut în inimă o dorință ferbinte să urmeze sfinților. În decursul cetitului striga nu odată: »Mămișico și eu aș vrea să fiu sfânt«. Iar boierita, ai cărei ochi se împânzeau de lacrimile bucuriei îi răspundea:

»Puiul mamei! Dacă într'adevăr vrei să fi sfânt, atunci bunul Dumnezeu îți va da darul de lipsă spre aceasta«. Mama a văzut în scurtă vreme cel mai îmbucurător rod a creșterii bune și frumoase. Nimeni niciodată n'a auzit de pe buzele lui Francisc vorbe mincinoase ori cu două înțelesuri. Dacă din pripire ori nebagare de seamă făcea vre-o boacăna, mai bine îndura pedeapsa decât să se mântue de năcaz cu minciuna. Îi și zisese de multe ori mamă-sa: »Numai să nu minți, scumpul mamei pușor, minciuna îl necinștește pe om înaintea lui Dumnezeu, a oamenilor și a propriei sale conștiințe. Vorba mincinoasă vine dela diavolul și prin minciună omul se face fiul necuratului«. — Cuvintele și îndemnurile mamei au pătruns adânc în inima copilului, și de aceea era mai gata a suferi orice, decât ca prin minciună să se facă diavolului fiu.

Milostenia sa. — Abia era micuțul de doi ani, și deja a și fost dat dovezi despre inima sa îndurătoare și despre dragostea sa față de săraci. Dacă vedea morboși și mai ales băieți, ori ce ar fi avut la sine, le dădea lor, iar dacă n'avea nimic, să făcea pela dădacă-sa și întâiu cu privirea, mai apoi cu lacrimile sale o ruga să dea ceva săracului ce cere și n'avea stare până când nu i-se împlinea ruga. Dădaca așadar

totdeauna era silită să ducă cu sine poame ori alte celea, de câteori ieșea pe afară cu copilul. — Dacă auzia la ușă glasul vreunui sărac, cât ai bate în palme răsăria acolo cu ceva milă; dacă din întâmplare era la prânz, îi ducea din propria sa mâncare, iar dacă n'avea nimic, atunci el însuși cerșea pela tatăl său și mamă-sa să ajute celui nenorocit.

E. totul, tuturora. El își iubia toți camerazii fără osebire și din inimă. Era gata în ori-ce vreme să facă bine cu oricine, chiar și atunci, când aceasta ar fi fost împreună cu neplăcerea și lăpădarea sa de sine. Se bucura cu ei, cu ei se mânia, ca și când numai pe el l'ar fi ajuns năcazul. Pedepsele dictate tovarășilor săi într'ata îi zăceau la inimă, încât doria adese că batăr de-ar putea să sufere el în locul lui.

Cu un prilej pe vâru-său, pe Gașpar Sales îl aștepta nouă la școală; când acesta între plânsete și vaiete a căzut la picioarele învățătorului său, Francisc a alergat îndată acolo și l'a rugat până la ho, să-l pedepsească pe el în locul lui Gașpar. Învățătorul dintr'ău întâiu a respins cererea lui Francisc, dar fiind-că acesta nu și-a aflat stare locului cu nici un preț, la urma urmelor s'a învoit și pedeapsa în locul lui Gașpar a luat-o Francisc. La eșirea din școală conșcolarii murmurau îndârjiți, contra învățătorului, zicând că s'a purtat nedrept cu Francisc; atunci însă iarăși el își apăra mai tare dascălul.

În vacanțe acasă, cea mai mare parte, se ocupa cu frățiorii săi mai mici. Avea adecă trei frați: Galus, Ludovic și Ioan. Pe aceștia Francisc îi ținea de plante plăpânde, pe cari el trebuie să le crească și îngrijească.

De aceea deci ca dintr'un simț de datorie, sufletele lor nevinovate le-a condus la Dumnezeu și i-a învățat a fi evlavioși. Pentru-ca să-și ajungă ținta mai ușor s'a silit să câștige atragerea micușilor, ceea-ce a și isbit, așa, că le făcea bucurie în toate celea, le împlinea dorințele și lua parte în jocurile lor copilărești. Cu această măiastră apucătură nevinovată le-a câștigat cu totul inimile și încrederea lor le-a folosit-o așa, că atunci când i-se da prilej îi învăța cum trebuie să se roage, cum trebuie să iubească pe Dumnezeu și ei unii pe alții etc. Astfel, ca un adevărat inger păzitor, a călăuzit cei dintăiu pași ai fraților săi pe cărarea virtuții și a evlaviei.

Pentru tovarășii săi a fost pildă vrednică de urmat. Ființa sa de față era de ajuns pentru-ca să se rețină dela rele. Îndată ce-l vedeau că vine ziceau: »Să vorbim cu cap, pentru-că vine sfântul«. Cum pășia între ei, se sfârșiau certele, gâlcevele și jocurile ușuratic. Dacă din întâmplare vreunul dintre ei își uita de sine și îndrăznia să scoată din gură sudălmii, vorbe mincinoase ori necuviințioase, Francisc îl înfrunța și îl ruga să-și măsure vorbele. Prin aceasta a împedat multe rele între conșcolarii săi. Dar neindestulindu-se cu aceasta, să silea și a-i conduce spre bine, și acest lucru prin vorbele și pilda sa îl știa pune la cale cu atâta dragoste, încât tovarășia lui o iubiau și o căutau cu toții. Acest zel al său între conșcolarii săi a avut o înrîurire atât de mare, încât după mărturia lor însăși, afară de Dumnezeu îndemnurilor lui Francisc au mulțămînt evlaviei și virtuozitatea

aceea, care i-a păzit de rătăcirii și în viața de mai târziu.

Cu prilejul preumblărilor trăgea la o parte în desimea pădurei pe vre-o câțiva dintre tovarășii săi și căzând în genunchi în umbra vre-unui arbore mare se ruga cu ei, apoi cânta liturgia Preacuratei și în sfârșit se îndrepta spre ei cu vorbe înflăcărâte, îndemnându-i să încunjure privilegiile de-a păcătui, să deprindă cucernicia și să se nizuiască a înainta în virtuți. Scurta sa cuvântare de regulă și-o încheia cu vorbe ca acestea: »Iubiți tovarășii de luptă! să învățăm din bună vreme a cunoaște pe Dumnezeu și a-i sluji, până când ne va da timp«. — Câteodată le povestea trăsăturile frumoase pe cari le cetise în viețile sfinților, în timpul său liber, adecă totdeauna le cetea cu cea mai mare desfătare.

Tinărul boieru dupăce a mântuit cu studiile a pășit pe cariera preotească. Sfințit fiind de preot osebit se străduia în a întoarce la credința cea adevărată pe rătăciții calvini. Pentru aceasta a trebuit să îndure multe persecuțiuni, însă vorbele sale înflăcărâte, pilda sa cea sfântă și rugăciunile sale au fost atât de rodnice, încât a întors la biserica catolică 72 000 de eretici. În 1602 a fost ales de episcop al Genfului și a murit în vârstă de 55 ani, în culmea sfințeniei.

El a mai înființat și o societate pentru femei, a cărei membre sub numele de »Salesiane«, cunoscut în obște, desvoaltă și acum o muncă binecuvântată. Pe tărâmul creșterii, aceste călugărițe au multe și mari merite.

Firește că nu toți copiii is chemați de Dumnezeu să săvârșiască lucruri atât de mari: însă tu nu-știi dragă băiete, spre ce are de gând Dumnezeu să te folosească odată. De aceea fii așa, cum a fost micușul Francisc: cu purtare bună, cucernic, temător de Dumnezeu și sărguincios. Pilda aceasta bună vor băga-o de seamă alții la tine și nu numai că se vor întrema sufletește văzându-te, ci din când în când se vor lăsa și de lucrurile rele pentru tine. Pe cei de-o vârstă cu tine, dacă poți, oprește-i dela rău; vei face-o aceasta dacă spre pildă când ți-se dă prilej vei zice că minciuna nu-i iertată, ori că asta sau cealaltă e păcat. Adesea le-ai putea fi spre bine altora prin rugăciunea ta, ori poate câteodată prin răbdare-ți. Un atare zel de băiat între tovarășii săi proprii adesea e nespuse de folositor și cu urme trainice, de aceea Dumnezeu îl răsplătește din belșug.
(Va urma).

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.
Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

Concurs.

La stațiunea *docentală și cantorală* din *Prilog* (ctul Sătmar) se escrie concurs până la *11 Februarie* a. c. pe lângă emolumentele: Ca învățător: 700 cor. ajutor de stat, 300 cor. repartite pe popor, cuartir și grădină, iar ca cantor: 20 cubule mălaiu (grăunțe) 1 intravilan de 2 jugăre catastrale și stolele îndătinate. La cas, dacă la aceste stațiuni nu s'ar afla nici un concurent corespunzător, senatul

școlastic este aplicat a alege la postul de învățător și o domnișoară cu diplomă de învățător. Recursele sunt a se trimite la președintele sen. școlastic: *Alesandru Băban* preot gr. cat. *Rózsapallag* u. p. Várnfalu. (14) 2-3

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilli de domni, saloane, aranjare completă de hotele, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7. sz.
(88) 33-104 (Központi városháza mellett).

George Dundler

curelar și șelar

în Mediaș—Medgyes
A. Kovács-utca.

Recomandă marele său asortiment de tacâmuri (hamuri) fine pentru cai de paradă și pentru cai de lucru.

În depozitul său bine asortat se află șele de calitate cea mai bună; precum și tot felul de scule pentru șele, harapnice (biciuri) și toți articlii aparținători branșei acesteia.

Primește reparaturi și le efectuește prompt.
(84) 19-26.

Sfat și ajutor.

Cei ce sufer în defecte de mistuire, dureri și arsuri de stomac, constipație și alte scăderi împreunate cu aceste, află vindecare cu ajutorul

PICURILOR DE STOMAC

ai lui BRADY

numiți mai înainte »Picuri de Mariacell«, ce s'au dovedit de buni, acum mai bine de 30 ani încoace.

Se află în fiecare apotecă. O sticlă mare cu 1.60 cor., mică cu — 90 fileri. 6 sticle deodată cu 5.40 cor. 3 sticle mari 4.80 cor. trimise franco, dacă prețul se trimite înainte.

Apotecă K. BRÁDY la »Magyar Király« în Viena I. Fleischmarkt 2. Depot 5.
(19) 1-13

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

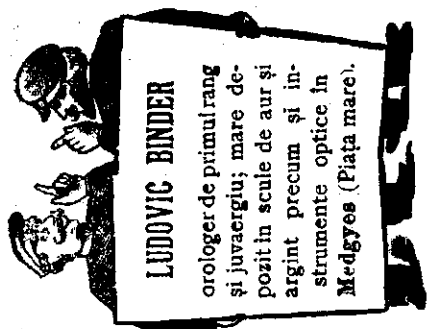
alui Kaiser ou »trei brazi«

6050 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonhoane excepțional bune și gustoase.

Paohete cu 20 fl. și ou 40 fileri; outie cu 60 fileri se află la: *Carol Schiesl* farmacist Blaj. (86) 14-22

Prețuri fixe, solide!



Recomandă atenției On. P. prăvălia sa bine aranjată. Mare asortiment în Cadourii de Crăciun și de Anul nou.

(99) 12-26

Serviciu culant!

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/18 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul trecut 220 cor.

AVISI

Recomandăm cu toată căldura noua noastră agentură ce s'a înființat și deschis în opidul Blaj, în noul edificiu al dlui farmacist Schiesl în catul deasupra.

Se primesc depuneri spre fructificare, cu 5—5½% interese.

Depuneri și ridicări se pot face și prin postă.

Acordăm împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ pe anuități cu 5¼ interese.

Escomptăm cambii și acordăm credite cambiale cu cavenți și cu acoperire hipotecară, pe lângă condițiunile cele mai favorabile.

Deslușiri dăm cu plăcere.

Banca de tovarășie soc. pe acțiuni din Elisabetopole ca agentură în Blaj.

(93) 16-?

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.* — Prețul tabloului cor. 150 fil.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—99.

Birou central, stabiliment medical: **Budapesta, Ferencz-körut 29.** Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

(9) 5—52

Director-șef

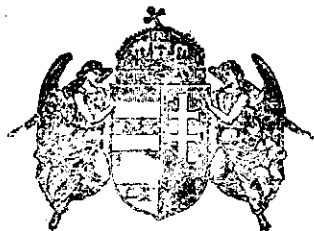
Dr. Cosmutza.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniú Novotny

în **Timișoara-Fabric** (4) 5—52



se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ **clopotele găurite** □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cugări după figura S și pentru aceea au ton msi intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechin, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechin. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu adjustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.



Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

E dușmanul său propriu

Cel-ce vrea să-și planteze viie și nu cere mai înainte oferte de vițe de viie americană și de nobilitarea vițelor dela (18) 1—10

Mill-Telep

cu mai multe milioane de altoi de viță de vie

în **NAGYÖSZ.**

Cea mai mare școală de pepinărie de viță din Europa medie.



Catalog gratis.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f. 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.

Frideric Ipsen și soțul.

Depozit special de ghete în

Sighișoara, — Medgyes (Piața mare Nr. 26), — Brașov.

Specialitate:

Prețuri la pereche:

Ghete sanitare pentru copii.

Cele mai bune 16 cor. 50 fil.

De gală . . . 20 , 50 ,



Box Calf cu găitane; Americani cu talpă dublă pentru Domni 16 coroane 50 fil.

„Prețcurant gratis și franco“

98) 12—26

Români replantați viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)☐ ☐ **Altoi de vie!** ☐ ☐Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri
soiuri de vin de masă.Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atâcate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!La cumpărări pe credit cele mai ușoare
condițiuni de plată.La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 19- ?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de renșită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

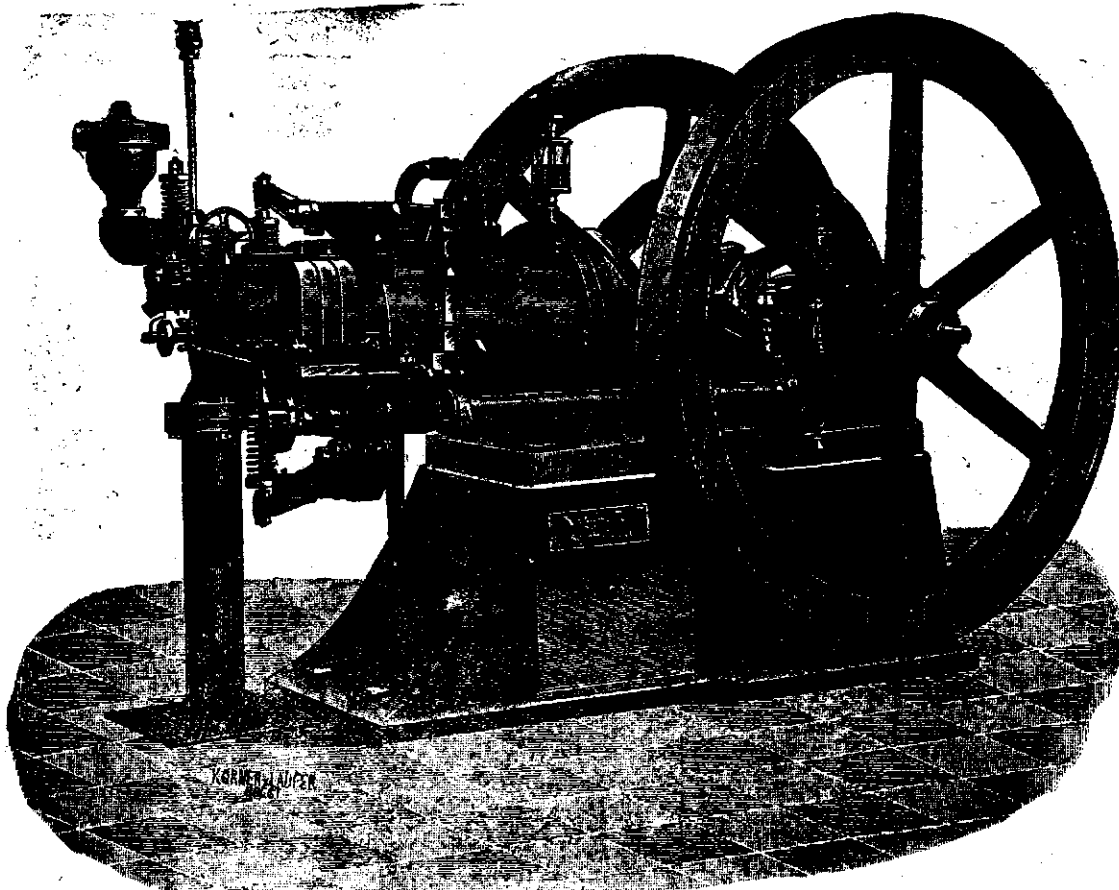
SIBIIU

Strada Cismădiei 5. Strada Cismădiei 5.
recomandă☛ **Asigurări împotriva focului** ☛pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premiu ieftine.☛ **Asigurări pe viață** ☛(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apaducte.Sumele plătite pentru pagube de foc până la
linea anului 1910 K. 5,008,540.78
Capitale asigurate pe viață achitate 4,884,801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 } foc „ 119,889.92—
} viață „ 11,020,266.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2,428,817.—☛ *Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.*Persoane versate în achiziții cu cereri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(5. 10-?)

Sprijiniți industria română!PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria**EUGEN NICOLA**

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomandă celea mai
practice **pluguri și mașini eco-
nomice.** În depozitul meu se află
totdeauna gata celea mai renumite
motoare de benzin, locomobile
și garnituri complete pentru
imblătit cu motor. Motoare
de benzin stabile, motoare
pentru gaz sugativ. Mori de
măcinat și tot felul de mașini
economice, pe cari le vând cu**prețuri moderate și condi-
țiuni de plată favorabile,
în rate.**= **Cea mai mare garanță.** =Nime să nu-și cumpere pluguri
sau mașini economice până nu cearcă
la firma**Eugen Nicola**prima fabrică română de mașini
în Blaj—Balázsfalva.Deslușiri și informațiuni se
dau gratis.

(38) 45-52

Sprijiniți industria română!